

Danaboyeva Dilmura

O'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti "Madaniyat va san'at sohasi menejmenti" ta'lim yo'nalishi 1-bosqich magistranti

Ilmiy rahbar: Yusufaliyeva Dilafruz Qahramonovna

O'zDSMI "Madaniyat va san'at sohasi menejmenti" kafedراسи dotsenti,
siyosiy fanlar doktori (DSc),

Annotatsiya. Ushbu maqolada madaniyat va san'at sohasida xalqaro menejmentning asosiy nazariy jihatları, amaliy holatlari va dolzarb muammolari tahlil qilinadi. Turli mamlakatlarda san'at va madaniyat loyihalarini boshqarish tajribalari, menejment uslublari hamda transmilliy madaniy aloqalarning ta'siri o'rganiladi. Shuningdek, zamonaviy globallashtuv sharoitida madaniy identitet, kreativ industriyalar va barqaror taraqqiyot omillari kontekstida menejrlarning roli yoritiladi.

Kalit so'zlar: xalqaro menejment, madaniyat industriyasi, san'at loyihasi, transmilliy aloqalar, kreativ iqtisodiyot, barqaror taraqqiyot.

Аннотация. В данной статье рассматриваются ключевые теоретические и практические аспекты международного менеджмента в сфере культуры и искусства. Проанализированы подходы к управлению культурными проектами в разных странах, выявлены особенности межкультурного взаимодействия и роль транснациональных связей. Особое внимание уделено проблемам глобализации, сохранения культурной идентичности и устойчивого развития в рамках креативной индустрии.

Ключевые слова: международный менеджмент, культурная индустрия, арт-проекты, транснациональные связи, креативная экономика, устойчивое развитие.

Abstract. This article explores the theoretical foundations and practical aspects of international management in the field of culture and the arts. It examines case studies of cultural project management across different countries, highlighting strategies, cross-cultural communication challenges, and the influence of transnational networks. The paper also discusses globalization, cultural identity preservation, and the role of managers in promoting sustainable development within the creative industries.

Keywords: international management, cultural industry, art project, transnational relations, creative economy, sustainable development.

San'at va madaniyat sohasi menejmenti mamlakatimizda aholi turli tabaqalari vakillarini badiiy, estetik, axloqiy, ijtimoiy-siyosiy, yo'nalishlarda tarbiyalash, odamlarning ma'naviy, ijodiy faolligini tashkil etish, barkamol insonni shakllantirishdagi o'rni va roli kattadir. So'nggi yillarda madaniyat va san'at sohasining global miqyosda iqtisodiy va ijtimoiy ahamiyati sezilarli darajada oshdi. Madaniyat industriyasi endilikda nafaqat estetik qadriyatlarni targ'ib qilish vositasi, balki iqtisodiy o'sish, innovatsiyalar va xalqaro hamkorlikning muhim omili sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu munosabat bilan, xalqaro menejment konsepsiyasining ushbu sohadagi ahamiyati tobora ortib bormoqda. Xalqaro madaniy loyihalar, san'at festivallari, muzey hamkorliklari, ijodiy platformalar va grant dasturlarini samarali boshqarish global madaniy makonda raqobatbardoshlikni ta'minlash, madaniy xilma-xillikni saqlab qolish hamda innovatsion g'oyalarni amalga oshirishda asosiy vosita hisoblanadi. Mazkur maqola aynan shu yo'nalishdagi nazariy asoslar, muammolar va ilg'or tajribalarni yoritishga qaratilgan.

So'nggi yillarda madaniyat va san'at sohasining dunyo miqyosida iqtisodiy va ijtimoiy ahamiyati sezilarli darajada oshdi. Madaniyat industriyasi endilikda nafaqat estetik qadriyatlarni targ'ib qilish vositasi, balki iqtisodiy o'sish, innovatsiyalar va xalqaro hamkorlikning muhim omili sifatida namoyon bo'lmoqda. Shu munosabat bilan, xalqaro menejment konsepsiyasining ushbu sohadagi ahamiyati tobora ortib bormoqda. Xalqaro madaniy loyihalar, san'at festivallari, muzey hamkorliklari, ijodiy platformalar va grant dasturlarini samarali boshqarish global madaniy makonda raqobatbardoshlikni ta'minlash, madaniy xilma-xillikni saqlab qolish hamda innovatsion g'oyalarni amalga oshirishda asosiy vosita hisoblanadi.

Madaniyat va san'at sohasidagi xalqaro menejment zamonaviy iqtisodiyotda juda muhim o'rin tutadi. UNESCO ma'lumotlarga ko'ra, kreativ industriyalar Yalpi ichki mahsulotning (YAIM) 3% dan ortig'ini tashkil etadi. Bu soha nafaqat estetik qiymatlar yaratadi, balki iqtisodiy o'sish, yangi ish o'rinlarini yaratish va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlashga ham xizmat qiladi. San'at va madaniyat sohasining iqtisodiy ahamiyati, shuningdek, jahon bozorida kreativ mahsulotlarning importi va eksporti orqali yanada kuchaymoqda. Yevropa, Shimoliy Amerika, Osiyo va boshqa mintaqalarda bu soha jamiyatning madaniy va iqtisodiy taraqqiyotida muhim rol o'ynaydi. Xalqaro menejmentning bu sohadagi eng muhim aspekti — bu jahon

miqyosida madaniyatning turli shakllarini boshqarish va rivojlantirishdir. Madaniy sanoatning global darajada muvaffaqiyatli faoliyat yuritishi, turli mamlakatlar o'rtasidagi hamkorlik va investitsiyalar orqali amalga oshiriladi. Bunda, menejerlar san'at va madaniyat loyihalarini ko'plab milliy va xalqaro doiralarda muvaffaqiyatli boshqarish va uyg'unlashtirishda asosiy rolni o'ynaydi. Xalqaro madaniy loyihalar, festivallar, ko'rgazmalar va biennallar xalqaro menejmentning asosiy vositalaridan biridir.

Masalan, Venetsiya biennalesi, Berlinale kinofestivali yoki "Creative Europe" dasturi orqali turli mamlakatlar o'rtasidagi madaniy hamkorlik rivojlanmoqda. Bu kabi platformalarda san'atkorlar va madaniyat menejerlari o'z ishlarini namoyish qilish, yangi g'oyalar va uslublarni ishlab chiqish imkoniyatiga ega bo'ladilar. Yangi ko'rgazmalar va festivallar orqali madaniy almashinuv kengayadi, yangi bozorlar ochiladi. Bunday hamkorliklar san'atga bo'lgan qiziqishni oshirishga, madaniyatni dunyo bo'ylab targ'ib qilishga yordam beradi. Bunda, albatta, menejerlarning o'rnini kattadir va ularning o'ziga yarasha bajaradigan funksiyalari va uslublari mavjud. Madaniyat va san'at sohasidagi menejment mutaxassisining vazifalari quyidagilardan iborat: professional faoliyatning nazariy asoslarini ochib berish; artmenejning faoliyatiga qo'yiladigan zamonaviy talablar bilan tanishish - ijodiy loyihalar ustida ishlash shartlari, art-industriya sohasida marketing, moliya va boshqaruv faoliyatining o'ziga xos jihatlari.

San'at menejeri sifatida prodyuser rolini bajarishda, art-menejment texnologiyalarining strategiyasini vataktikalarini ishlab chiqish; sotish siyosatini amalga oshirish; art-industriya ishlab chiqarishining texnologik zanjirlarini va konveyerini amalga oshirish; san'at mahsulotlarini ishlab chiqarish va iste'mol qilish strukturasi bilan talab etiladi. Madaniyat va san'at sohasidagi xalqaro menejerlar o'z ishlarida ko'p funksiyali yondashuvni qo'llashlari zarur. Ular loyiha menejeri, diplomat, sotsiolog va ijodkor sifatida bir vaqtda turli rollarni bajaradilar. Menejerlar san'atkorlar bilan ishlash, byudjetni rejalashtirish, strategik rejalashtirish va loyihalarni amalga oshirishda eng muhim faktorlarni hisobga olishlari kerak. Bundan tashqari, ular madaniyatning turli qismlarini — musiqa, kino, teatr va vizual san'atni boshqarishda xalqaro standartlarni va mahalliy ehtiyojlarni uyg'unlashtirishi zarur

Xalqaro menejerlarning malakasi nafaqat kreativ, balki iqtisodiy va amaliy ko'nikmalarni ham o'z ichiga oladi. Ular san'at loyihalarini samarali ravishda boshqarishda innovatsiyalarni joriy etish, yangi metodologiyalarni ishlab chiqish va turli madaniyatlar o'rtasida kelishuvlarni amalga oshirishda yetakchi rolni o'ynaydilar.

Shu bilan birga, ular san'atning doimiy evolyutsiyasini kuzatib borishlari, yangi texnologiyalarni o'rganishlari va jahon miqyosida san'atning o'zgaruvchan tendentsiyalariga tezkor javob berishlari zarur.

Madaniyat va san'atni boshqarish milliy identitetni saqlash, san'at va ijodning xilma-xilligini ta'minlash va turli madaniyatlar o'rtasidagi muloqotlarni kuchaytirishga ham yordam beradi. Xalqaro miqyosda madaniyat menejerlari jamiyatning umumiy manfaatlari, madaniy kelajagi, iqtisodiy barqarorligi va ijodiy taraqqiyoti yo'lida muhim mas'uliyatni o'z zimmasiga oladilar. Milliy va xalqaro madaniyat o'rtasidagi muvozanatni saqlash va rivojlantirishda menejerlarning roli nihoyatda muhimdir. Madaniy loyihalarning muvaffaqiyati, ayniqsa, yangi avlod menejerlarining innovatsion yondashuvlariga va global hamkorlikdagi malakalariga bog'liq. Xalqaro madaniyat va san'at menejmenti sohasida yangi texnologiyalarni va metodologiyalarni joriy etish, yangi madaniy strategiyalarni ishlab chiqish va ijodkorlar bilan hamkorlikda ijtimoiy muammolarni hal qilish san'atning rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi. Shu o'rinda, mamlakatimiz uchun xalqaro madaniyat almashinuvining ahamiyati yanada oshadi. Bugungi kunda madaniyat va san'at sohasida hamkorlikni rivojlantirishda bir qator muammolar bor. Ular orasida siyosiy to'siqlar, madaniy senzura, til va madaniyatlar o'rtasidagi tafovutlar, hamda raqamli tafovutlar mavjud.

Biroq, bularning barchasi imkoniyatlarga ham aylanadi. Raqamli texnologiyalar va ijtimoiy tarmoqlar orqali madaniy almashinuv yanada kengaymoqda.

Yangi innovatsion texnologiyalar, jumladan, sun'iy intellekt va virtual reallik san'at sohasida yangi imkoniyatlarni yaratmoqda. Shu sababli, zamonaviy madaniyat menejmenti yuqori texnologik va kreativ yondashuvlarni o'z ichiga oladi. Mamlakatimiz uchun xalqaro madaniyat va san'at sohasida faoliyat yuritish — bu nafaqat global maydonda o'z o'rnini topish, balki milliy madaniyatni saqlash va rivojlantirishning muhim shaklidir. O'zbekistonning madaniy an'analari, san'atkorlari va ijodiy sanoatiga bo'lgan talabning ortishi ushbu sohada xalqaro aloqalar o'rnatishning istiqbollari ochib beradi. Shu bilan birga, madaniyat menejerlari milliy va xalqaro qadriyatlar o'rtasidagi muvozanatni saqlab qolish zarur. O'zbekistonning o'ziga xos madaniy merosi va an'analari, o'zining noyob san'atini dunyo miqyosda tanitish imkoniyatlarini yaratadi. Xalqaro madaniyat va san'at sohasidagi yangi imkoniyatlar yurtimizning iqtisodiy va madaniy siyosatida muhim o'rin egallaydi. Bu esa mamlakatning dunyo miqyosidagi o'rnini mustahkamlashga va madaniyatning yangi shakllarini yaratishga yordam beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Tojidinov U." Madaniyat va san'at menejmenti va uning zamonaviy ko'rinishlari " *Oriental Art and Culture Scientific-Methodical Journal*, 2023.- 308 b.
2. UNESCO. *Cultural and creative industries in the Global economy*. Paris: UNESCO Publishing. 2022 - 14 b.
3. European commission. *Creative Europe Programme*. Publications Office of European Union. 2023 - 5 b.
4. Yusupalieva, D. K. "Political role of television in the development of national ideology." *ISJ Theoretical & Applied Science*, 06 (86) (2020): 665-667.
5. Holden J. *Cultural value and the crisis of Legitimacy: Why culture needs a democratic Mandate*. London: Demos. 2006 - 21 b.
6. O'zbekiston Respublikasi Madaniyat vazirligi. *Madaniyat sohasida xalqaro hamkorlik rivoji*. Toshkent: Madaniyat axborot markazi. 2024 - 11 b.
7. Yusupalieva, Dilafruz K. "The Importance Of National Values In The Formation Of Intellectual Power." *Journal of Positive School Psychology* 6.7 (2022): 5199-5206.
8. Kaxramonovna, Yusupaliyeva Dilafruz. "Mass-Cultural and Concert-Calendar Year Plans of Watching the Formation of the Event." *CENTRAL ASIAN JOURNAL OF ARTS AND DESIGN* 4.10 (2023): 30-35.
9. Yusupalieva, D. K. "Political role of television in the development of national ideology." *ISJ Theoretical & Applied Science*, 06 (86) (2020): 665-667.
10. Kaxramonovna, Yusupaliyeva Dilafruz. "Modern Trends in the Development of Culture and Art Management." *Journal of Innovation in Education and Social Research* 2.1 (2024): 181-188.
11. Kaxramonovna, Yusupaliyeva Dilafruz. "Implementation of Public-Private Partnership in Culture and Recreation Gardens." *Journal of Innovation in Education and Social Research* 2.1 (2024): 172-180.
12. Yusupalieva, D. K. "Development of mutually beneficial cooperation of Uzbekistan within the SCO." *ISJ Theoretical & Applied Science*, 05 (85) (2020): 901-903.
13. Юсупалиева, Дилафруз Кахрамоновна. "ОПЫТ ЗАРУБЕЖНЫХ СТРАН В СФЕРЕ РЕГУЛИРОВАНИЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ИНСТИТУТОВ ТЕЛЕВИДЕНИЯ." *Russian-Uzbekistan Conference*. Vol. 1. No. 1. 2024.
14. Yusupaliyeva, Dilafruz Qahramonovna. "ROSSIYADA BOG '-PARK QURILISHI TARIXIDAN." *Oriental Art and Culture* 5.5 (2024): 444-450.

15. Kalkanatov, Asilbek. "PROFESSIONAL QUALIFICATION OF THE MANAGER IN THE CULTURAL FIELD." *JOURNAL OF ECONOMY, TOURISM AND SERVICE* 2.9 (2023): 19-23.
16. Kalkanatov, Asilbek. "THE IMPORTANCE OF MANAGING THE PARTICIPATION OF CULTURAL AND ART INSTITUTIONS AND ORGANIZATIONS IN CULTURAL ACTIVITIES." *Journal of Innovation, Creativity and Art* 2.9 (2023): 7-10.
17. Abatbaevna, Saparbaeva Gulshira, and Qolqanatov Asilbek Nazarbaevich. "History of the Development of Spiritual and Educational Processes in Karakalpakstan." (2023).
18. ЮЛДАШЕВА, Манзура, and Асылбек КОЛКАНАТОВ. "ПУТИ ФОРМИРОВАНИЕ ЭКОЛОГИЧЕСКОЙ КУЛЬТУРЫ МОЛОДЕЖИ В СОЦИОКУЛЬТУРНОЙ СРЕДЕ." *Journal of Culture and Art* 1.1 (2023): 16-20.
19. Zokirovich, Muminmirzo Kholmuminov, and Asilbek Kolkanatov Nazarbaevich. "A LOOK AT THE HISTORY OF CLUB ESTABLISHMENTS AND CULTURAL AND EDUCATIONAL PROCESS IN UZBEKISTAN." *Galaxy International Interdisciplinary Research Journal* 10.2 (2022): 37-44.
20. Юлдашева, Манзура, and Асылбек Колканатов. "OILAVIY DAM OLIISH MADANIYATINI RIVOJLANTIRISHDA IJTIMOIY VA MADANIY MARKETING." *Scientific journal of the Fergana State University* 3 (2022): 6-6.
21. Xolmo‘Minov, Mo‘Minmirzo, and Asilbek Qolqanatov. "MUFASSAL MUSHOHADALAR ME‘MORIDAN MUFASSAL MUSHOHADALAR MEROJI." *Oriental Art and Culture* 3.2 (2022): 568-580.
22. Yuldasheva, Manzura, and Asilbek Qolqanatov. "O ‘ZBEKISTONDA MUZEY MENEJMENTI VA UNI TAKOMILLASHTIRISH XUSUSIYATLARI." *Oriental Art and Culture* 3.1 (2022): 254-260.
23. Xolmo‘Minov, Mo‘Minmirzo, and Asilbek Qolqanatov. "O‘ZBEKISTONDA MADANIY-MA‘RIFIY ISHLAR VA KUTUBXONALAR FAOLIYATI (XX ASR TAJRIBALARIDAN)." *Oriental Art and Culture* 3.1 (2022): 281-290.
24. Kholmuminov, Muminmirzo, and Asilbek Qolqanatov. "The Formation of the First Libraries in Uzbekistan and the Role of Increasing the Cultural and Educational Awareness of the Population." *International Journal on Integrated Education* 4.12 (2021): 146-151.
25. Kolkanatov, Asilbek. "IFTIKHORI TIMSOLI TUMOR BRANCH." *JOURNAL OF HEALTHCARE AND LIFE-SCIENCE RESEARCH* 2.11 (2023): 67-69.

26. Nazarbay o'g'li, Qolqanatov Asilbek. "OMMAVIY TOMOSHA MUASSASALARI FAOLIYATI TAHLILI." *Academic Integrity and Lifelong Learning (France)* 2 (2023): 15-21.
27. Kalkanatov, Asilbek, Shahabatdin Makhamatdinov, and Islam Urazbaev. "ACTIVITIES OF NEW KARAKALPAKSTAN CULTURAL CENTERS: REFORM AND ANALYSIS." *Art and Design: Social Science* 3.01 (2023): 1-4.
28. Xolmo'Minov, Mo'Minmirzo, and Asilbek Qolqanatov. "HIMMATNING QIYMATI ILM VA TAFAKKUR XAZINASI." *World of Philology* 2.1 (2023): 59-64.
29. QOLQANATOV, Asilbek. "'O 'ZBEKKONSERT'" DAVLAT MUASSASASI FAOLIYATI: TADQIQOT VA TAHLIL." *TA'LIM VA INNOVATION TADQIQOTLAR* 12 (2023): 8-14.
30. Nazarbai, Kalkanatov Asilbek. "NEW VOICE IN UZBEK DIRECTION." *Journal of Innovation, Creativity and Art* 2.12 (2023): 65-70.
31. Alfiya, Qolqanatova. "Milliy Musiqa San'ati Va Yoshlar Tarbiyasi." *Journal of Creativity in Art and Design* 1.2 (2023): 16-20.
32. QOLQANATOV, Asilbek. "MA'DANIYAT VAZIRLIGI VA MADANIYAT MARKAZLARI: TARIXIY TARAQQIYOT JARAYONLARIDAN." *News of UzMU journal* 1.1.1. 1. (2024): 16-20.
33. Nazarbay o'g'li, Qolqanatov Asilbek. "OMMAVIY TOMOSHA MUASSASALARI FAOLIYATI TAHLILI." *Academic Integrity and Lifelong Learning (France)* 2 (2023): 15-21.
34. Nazarbaevna, Qolqanatova Alfiya, and Kojalepesov Sultanbay Serjanovich. "The Importance of Scenario in Cultural Events." *EUROPEAN JOURNAL OF INNOVATION IN NONFORMAL EDUCATION* 4.2 (2024): 259-262.
35. Yuldasheva, M. B., and A. N. Qolqanatov. "KADRLAR POTENSIALI IJTIMOIIY-MADANIY SOHADA TASHKILOT FAOLIYATI SAMARADORLILIGINI OSHIRISHSHNING YETAKCHI OMILI SIFATIDA." *Inter education & global study* 8 (2024): 58-68.
36. VA, INSONGA E'TIBOR, and SIFATLI TA'LIM YILI. "Imom Buxoriy saboqlari."
37. XOLMO'MINOV, Mo'minmirzo, and Asilbek QOLQANATOV. "YANGI O 'ZBEKISTONDA MADANIYAT MARKAZLARINI RIVOJLANTIRISH: MUAMMOLAR VA YECHIMLAR." *O 'zbekiston davlat san'at va madaniyat instituti xabarlari*.

38. Nazarbayev o'g'li, Qolqanatov Asilbek. "OMMAVIY TOMOSHA MUASSASALARI FAOLIYATI TAHLILI." *Academic Integrity and Lifelong Learning (France)* 2 (2023): 15-21.

